

ViggenBladet

Snabbsegling hemåt norr om Själland. Fyren Själlands rev skymtar svagt på styrbords låring. Farten svänger mellan fem och sju knop.

Foto: MARIANN ARNELL

Sommarträff
i Paradiset 13-14/7
Läs mer på sidan 4

TK-träff
i Näsbyviken 17/8
Läs mer på sidan 5

VIGGENKLUBBEN

Adress: c/o Jan-Olof Björk, Utgårdsvägen 3, 191 44 Sollentuna

**Avgifter 2002: Aktiv medlem 150:- / Viggen-Vän 50:-
Viggenklubbens postgirokonto: 40 73 05-2**

STYRELSE

Ordförande:	Annika Forsberg	Hällbygatan 18, 752 28 Uppsala e-post: charlie.hotel@telia.com	018-59 06 98
Vice ordförande:	Bo Carselid	Kryssarvägen 5, 183 58 Täby e-post: bo@runo.se	08-540 660 45
Kassör:	Jan-Olof Björk	Utgårdsvägen 3, 191 44 Sollentuna e-post: jan-olov.bjork@abc.se	08-92 97 32
Klubbmästare:	Lennart Burenius	Söravägen 241, 84 37 Åkersberga e-post: lennart.08.54066463@telia.com	08-540 664 63
Sekreterare:	Staffan Söderhäll	Gammelgårdsgränd 15, 112 64 Stockholm e-post: staffan.soderhall@telia.com	08-656 32 45
Materialförvaltare	Holger Elveberg	Husbyvägen 21, 61071 Trosa e-post: holger-el@telia.com	0156-137 08

KLASSNÄMND

Samman kallande: Gunnar Tidner, adress & tel nr, se nedan
Ledamöter: Ingmar Holmström, Sören Rapp, Staffan Söderhäll

TEKNISK

KOMMITTÉ

Motor	Samman kallande: Harald Akselsson, adress, se nedan	08-590 802 98
Elektronik	Bill Thompson	08-511 737 34
Segel & Rigg	Janne Bäckman	
Ritningar, Förtöjning, Pallning	Harald Akselsson	08-590 802 98
Skrov	Lars Sennerholm	08-715 48 03
	Göran Lilja	08-85 15 33

VALBEREDNING

Samman kallande: Gunnar Tidner, Stallvägen 6, 187 31 Täby, 08-758 35 74
fax 08-758 43 03, e-post gti@abc.se
Jan Häggkvist 08-510 230 96
Åke Thorsén 08-540 698 07

REVISORER

Suppleanter

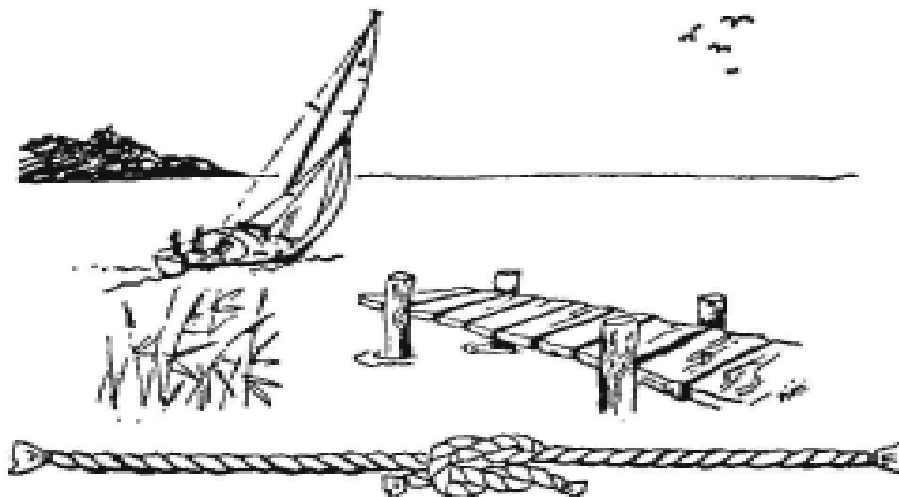
Freddy Geuken, Svante Axelsson
C-O Carlsson, Lars Berg

ViggenBladet

REDAKTION:

Alf Bengtsson (ansv. utgivare)	Hällbygatan 18, 752 28 Uppsala e-post: vebe@telia.com	018-59 06 98
Harald Akselsson	Hasselgatan 115, 194 38 Uppl. Väsby e-post: jourtan@swipnet.se	08-590 802 98

Material till tidningen sänds till
Alf Bengtsson på adressen nedan

FRÅN BRYGGAN

SKEPP O'HOJ!

Hej alla

Nu för tiden känns det som om sommaren börjar tidigt i maj och jag blir nästan orolig att den inte ska räcka hela den riktiga sommaren - då, när jag ska ge mig ut på årets äventyr med 1277 Jänta. Jag, redaktören och besättningen bestående av Muffisen, Musse och Lilla Murr kommer i år att försöka vara ute cirka tre veckor i juli och som vanligt håller vi väl oss i mellanskärgården. Jag hoppas att vi stöter på varann där ute - om inte annat på sommarträffen 13-14 juli. Syns vi inte där hoppas jag att vi i alla fall ses på TK-träffen den 17 augusti. Den träffen tycker jag är bland det viktigaste vi gör i år för där handlar det om hur vi ska bevara våra båtar så att de kan leva kvar länge till. Längre fram i tidningen finner du båda träffarna mer utförligt presenterade. Läs och boka in i din kalender. Ser fram mot att ses!

Annika i 1277 Jänta

Så är det då dags för årets sommarnummer av VB, lagom välmatat och lagom blandat hoppas jag.

Förutom träffarna som Annika puffar för - du hittar dom på nästa uppslag - kan du läsa om vad som kan vara lämpligt att medföra i skeppsapoteket, saker som kan komma väl till pass om olyckan skulle vara framme, vilket den kan vara om ditt gamla spritkök tjänat ut - en varning hittar du på sidan 9.

Mer information om danska hamnar finns med, så även en artikel om sjökortsprojektioner, dessutom rapporter från riggnings- och pingsträffarna.

Tekniska Kommittén ger råd om motorer till Viggen på sidan 20, trots seglen behöver de flesta av oss ändå påhänget där bak emellanåt. Några synpunkter på motorval finns även på hemsidans Viggen-Forum.

Lev och segla väl, hälsar

Alf i 1277 Jänta

Sommarträff 13-14 juli

Som jag skrev i min spalt i förra numret av VB kommer vi inte heller i år att genomföra någon eskader - däremot tänkte vi pröva att ha en sommarträff i Stockholms skärgård. Årets träff äger rum helgen 13-14 juli och eftersom det är undertecknad som är träffvärd äger den rum vid "min sten" där jag får ro i min själ. Du finner stenen vid Idholmens strand vettande mot Mor Annas kobbe i djupfladen Paradiset N 59°28.76 och O 18°48.34'. Jag kommer att finnas på plats från fredagen den 12 juli och vill någon nå mig är det lättast att ringa på mobilen, 070-21 67 858. Som vanligt kommer vi dricka viggensherry, ha lekar, spel och tipspromenader. Om det kommer några kappseglingssintresserade kanske vi ordnar en liten kappsegling. Den här

träffen kommer bli vad deltagarna gör den till och vi är många som av erfarenhet vet att bland det roligaste är att sitta på en klippa eller i sittbrunnen och "ljuga" lite om de äventyr man upplevt med sin vigg.

Vi kommer inte att tvinga någon att slå följe därifrån efter helgen men kanske det uppstår någon eller några minieskadrar så där helt spontant.

Sist - Paradisfladen är välbekant för många av oss viggensklubbare men, tillhör du dem som aldrig varit där är mitt heta tips att du kommer på träffen och upptäcker Paradiset även du. Jag kan inte garantera att du får ro i din själ - men oavsett är det väl värt ett besök.

Varmt välkommen önskar

*Annika med besättning
i 1277 Jänta*

TK-träff 17 augusti

Välkommen till Näsbyvikens Båtsällskap lördagen den 17 augusti från kl 14.00. Där kommer du att träffa Tekniska Kommittén (TK) för att prata Vigg "live". Som jag skrev i förra numret av VB tror vi i styrelsen och TK att det finns ett stort behov av att kunna få ställa frågor samtidigt som man har en båt att visa på vad man menar. Kanske ännu viktigare är möjligheten att få förklaringarna och beskrivningarna demonstrerade för sig. Vi har idag viggare som alla förändrats (förhoppningsvis till det bättre) under åren som gått och behoven torde hela tiden öka av hålla viggerna i ett så gott skick som möjligt. Dels för att vi själva vill ha en fin och säker båt att segla, dels för att ett bra underhåll gör den till en bra representant för båttypen den dag vi säljer den och vi får förhoppningsvis ut ett hyfsat pris för vår vigg.

Förutom att träffa TK kommer du att träffa hela eller delar av styrelsen, du kommer att ha möjligheter att köpa

prylar från Club shopen - inte minst den nya upplagan av de Tekniska Tipsen och du får gärna ta med dig båtprylar som du inte behöver ha kvar så kanske du hittar någon som vill byta till sig dem.

För dig som inte är så intresserad av att prata tekniska tips kommer vi att ordna lite enklare aktiviteter såsom tipspromenad både för barn och vuxna, kubb och boule.

Mitt förslag är att du tar med dig lämplig matsäck - både till eftermiddagen och kvällen - varför inte kräftor! Vi kommer inte att ha tillgång till klubbhuset men jag tror på en fin sensommardag/kväll.

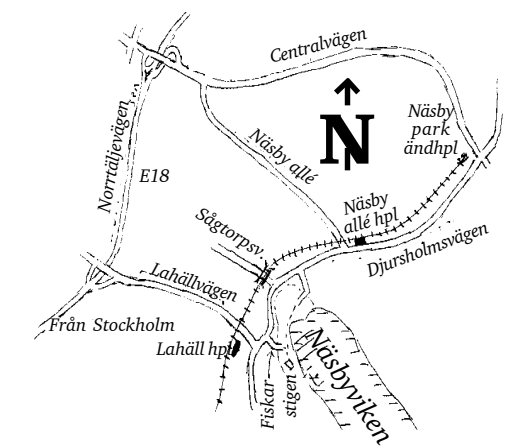
Vi kommer att disponera ett antal båtplatser och det kommer att vara OK att ligga kvar över natten. Det fiffiga med den här träffen är dock att det går lika bra att komma utan båt och istället ta bil, buss eller tåg.

Varmt välkomna önskar styrelsen och Tekniska Kommittén.

Annika i 1277 Jänta

Så här kommer du dit med bil: Från Stockholm; kör motorvägen mot Norrtälje, kör av vid Lahäll (första avtagsvägen efter Danderyds kyrka) kör Lahällsvägen åt höger till Djurholmsvägen där du svänger vänster och kör 40 m, sväng sedan höger in på Fiskarstigen där du parkerar.

Kommunalt: Med Roslagsbanan mot Näsby Park från Östra station, stig av vid Lahälls hållplats och gå Lahällsvägen åt höger till Djurholmsvägen där du går vänster 40 m och sedan höger in på Fiskarstigen och genom grinden till NBS klubbhus.

Båtförsäkring av båtfolk för båtfolk

Svenska Sjö bildades 1967 av Sveriges båtorganisationer. Tanken var och är att ge svenska båtägare en rättvis, billig och bra försäkring. Vi blev snabbt marknadsledande och har starkt bidragit till bättre villkor och lägre premier. Du kan tryggt försäkra din båt i Svenska Sjö. Vi har den bästa skaderegleringen och mycket bra premier för de vanligaste båttyperna.

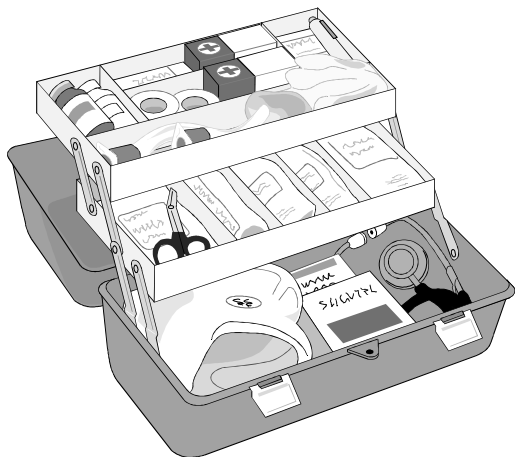
Teckna din försäkring redan idag!

Är du redan försäkrad i Svenska Sjö kan du göra ändringar och tillägg i din försäkring precis som du vill. Enklarest är om du har Internet.

Svenska Sjö är båtorganisationernas egen försäkring för medlemmarna i Svenska Båtunionen, Svenska Kryssarsklubben, Svenska Seglarförbundet, Navigationsällskapet, Kungl Svenska Segel Sällskapet, Kungl Motorbåt Klubben och Saltjön-Mälarens Båtförbund.

Box 266, 185 22 Vaxholm
Tel 08-541 330 30
Fax 08-541 328 92
www.svenskasjo.se

Plåster på såren ...

Det enklaste sättet att känna igen redaktionsbåten 1277 Jänta på är att den ligger lägst i sjön av alla viggjar. Vår blå vattenlinje syns enbart i samband med sjösättning och upptagning. Anledningen till detta är att besättningen är oerhört mån om att allting ska finnas med när kosan styrs mot semester och öppna vatten. Eftersom rubriken är "Plåster på såren" ska jag inte beskriva allt vi har med oss utan inrikta mig på innehållet i medicinlådan.

Lådan består av en gammal unika-box från tidigt 30-tal. I den är innehållet uppdelat i vattentäta plastburkar och sorterat efter användningsområde.

Sårvård

Först och främst plåster av olika slag och storlekar samt kirurgtejp.

Sterila kompresser i några storlekar plus självhäftande väv att fästa med.

Blodstoppare, tubväv med påträddare för fingerskador, blodstillande vadd, gasbinda, snabbförband, sårtvätt i portionsförpackning, skavsårplåster, pincett och sax.

Värk, magåkommor och sveda

Vanliga värktabletter av den sort man föredrar och Imodium att använda vid tillfällig diarré.

Hydrozonsalva vid bl a solsveda och insektsbett. Xylocain som är en smärtstillande salva bra vid små sår och insektsbett. Hydrokortisonsalva för lindriga eksemer.

Förkylning

Nässpray, Bafucin vid halsont, Ascoxal för att gurgla sig med om man börjar få ont i halsen. Hostmedicin av två slag, Bisolvon som är slemlösande och Noskapin vid torrhosta. Febertermometer inte att förglömma.

Övrigt

Olika storlekar av elastiska lindor är bra att ha. Nu finns också speciella stödförband för t ex knän, fötter och armbågar som är lättare att använda än lindorna.

I lådan har vi även en ansiktsmask att använda vid konstgjord andning. Undertecknad har gått en utbildning i hjärt- och lungräddning och i samband

med detta skaffade jag masken. Det är inte självklart idag att man kan förstå sig till att göra konstgjord andning på någon man inte känner så därför känns det bra att ha masken i sin utrustning. Just på sjön kanske risken är större än i många andra sammanhang att träffa på någon som måste ha hjälp med andningen.

Denna uppräkningslista är ett exempel på vad vi valt att ha som basutrustning i vår medicinlåda. Vi är två vuxna med en hund och två katter. Har man barn måste lådan anpassas efter det. Utöver vad jag räknat upp här ovan tillkommer förstås lite övrigt som man kanske kan kalla personlig medicin.

På apoteket finns en mängd saker i hyllorna och varje år tillkommer det saker som underlättar t ex vid sårvård. Mitt tips är att ni botanisera ordentligt på ert eget apotek och gärna frågar personalen om vad de tycker är bäst just för er.

Ett enklare alternativ till att plocka ihop en låda själv enligt ovan är att beställa någon av de olika stora skeppsapotek som Apoteksbolaget har i sitt sortiment.

Annika i 1277 Jänta

Annika nämnde ju djuren som seglar med oss i Jänta och eftersom deras närvaro kräver lite kompletteringar i unikaboken fortätter vi med en del av artikeln "Hund ombord" som Eva i Cleva skrev för några år sedan. (Illustrationshunden är dock inte Clevas Blizze utan Jäntas Musse) Foto M. Henriksson

Hund i båten

Alla har vi ju en sjukvårdslåda ombord. Denna behöver dock kompletteras något för en hunds behov och alla eventualiteter.

Fästingar finns det gott om i vissa delar av landet. Fler och fler av dessa är bärare av TBE som förorsakar hjärnhinneinflammation hos människor. Därför kan det vara lämpligt att även husse och matte skyddas sig mot fästingburna sjukdomar då hunden kan dra ombord ett antal fästingar i pälsen. Detta sker lämpligen genom vaccination och noggrann kontroll av kläder etc efter promenader i högt gräs.

Under Blizzes första år som skeppshund drog han vid ett tillfälle på sig mellan 20 och 30 fästingar på en och samma promenad, strax söder om Nynäshamn. Fästingarna var pyttesmå och knappt synbara. När vi såg att det kröp något litet i närheten av

Blizze på båtens vita däck, och upp-täckte att detta var en fästing, började vi undersöka hans päls och fann då alla dessa. Vi såg ingen annan råd än att helt enkelt schamponera ur de objudna fripassagerarna ur hans päls, vilket inte var alltför populärt. Året efter skaffade vi ett receptbelagt medel, Exspot, som skulle hålla fästingarna på avstånd. Av medlet placeras dels en droppe i hundens nacke och dels en droppe på svansroten. Effekten kvarstår upp till en månad. Tilläggas bör att detta medel inte tåls av katter, varför familjer med både katt och hund tyvärr inte kan använda det. Det har annars, efter tre säsongers användning, visat sig vara relativt effektivt mot fästingar. Tyvärr avtar medlets effekt något om hunden badar mycket, och därför kan det hända att en och annan fästing biter sig fast trots allt. I sådana lägen är en fästing-plockare outhärlig. Dessa säljs både på apotek och i djuraffärer.

Huggormar är ju också ett djur som man helst vill undvika att möta. Det kan vara svårt att upptäcka en orm som ligger helt stilla i solgasset. När det gäller hundar och huggormsbett kan följande sägas. Hundar blir ganska ofta bitna i nosparti och tassar. Hur känsligt djuret är för bittet, varierar från individ till individ. Vanligen svullnar bittstället upp inom någon timme och blir ömt. Om hunden blir biten i munnen är det mycket allvarligt då en kraftig svullnad kan hindra hunden från att andas. Håll hunden lugn och i stillhet. För att motverka svullnad ges kortison-tabletter. Dessa är receptbelagda och i samband med utskrivning av dem, som du alltid bör ha till hands, ger veterinären dig en föreskrift om hur många

tabletter just din hund skall ha. Sök dock alltid veterinär inom ett dygn då en livshotande efterreaktion kan uppstå, orsakad av vävnadssönderfall och infektion vid bittstället.

Hunden kan också drabbas av eksem och klåda p.g.a. värme och fukt. Om hudförändringen är lindrig kan du själv åtgärda den genom att klippa bort håren, minst 1 cm runt det drabbade området. Tvätta sedan hudförändringen med Jodopax Vet som spädes 4 ml per liter vatten (eller så att lösningen har samma färg som en kopp relativt starkt te) morgon och kväll. Se också till att hunden inte slickar på området - i värsta fall måste du använda krage. Blizze drabbades för två säsonger sedan av svår eksem under magen, på halsen och på svansen. Klådan var så ihållande att vi blev tvungna att uppsöka veterinär då egen behandling inte hjälpte. Förutom att veterinären skrev ut penicillin och Kenacombin salva så rakades Blizze dessutom på de angripna områdena. Gissa om han skämde - hur många schäfrar tror ni man ser på stan med helt och hållet rakad svans, sånär som på den yttersta svanstippen? Det tog mer än två månader innan svansen återfick sitt normala utseende och Blizze kunde återgå till sin normala position som kvarterets macho-hund.

Eva i Cleva

Livets mysterier I-II:

Om inget fastnar på teflon, hur får man teflonet att fastna på pannorna?

Om du åker i ett fordon med ljusets hastighet, vad händer då du sätter på strålkastarna?

NYA MEDLEMMAR

- 0 Christian Jansson
TÄBY
- 0 Mattias Östmar
STOCKHOLM
- 0 Tommy Adolfsson
ÅKERSBERGA
- 0 Thomas Lindberg
VÄXJÖ
- 0 Tomas Karlsson
RONNEBY
- 0 Ulf Bergkvist
SKÖVDE
- 0 Magnus Norrman
STOCKHOLM
- 28 Daniel Svensson
VÄNERSBORG
- 510 Jonas Nord
NORRKÖPING
- 597 Hanns-J. Neubert
FRÄNDEFORS
- 600 Conny Bjellfors
STOCKHOLM
- 735 Magnus Bergh
GÖTEBORG
- 837 Wolfgang Doerfler
VADSTENA
- 976 Urban Medin
OCKELBO
- 999 Lars Ahlberg
HÖGANÄS
- 1233 Fredrik Lindblom
STOCKHOLM

**Hjärtligt
välkomna till
Viggensklubben!**

Varning!

De gamla Origoköken (för T-sprit), som finns i många Viggas kan bli eld-farliga.

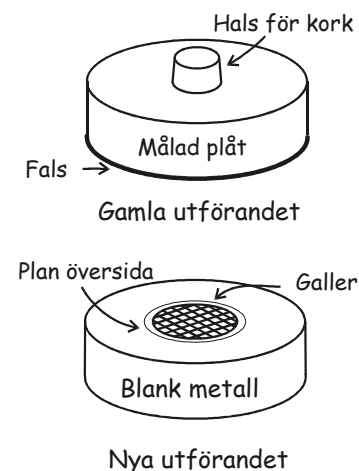
Anledningen är att behållarna, som är utförda i lackerad plåt och hopfalsade i botten, med åren kan rosta sönder inifrån och läcka ut T-sprit i falsen, särskilt i samband med fyllning. Denna kan sedan antändas, varvid köket brinner mer än som avsetts.

De nya Origo 3000-köken har en annan konstruktion på behållare, utan fals och med bättre material och riskerar inte att fatta eld på detta sätt.

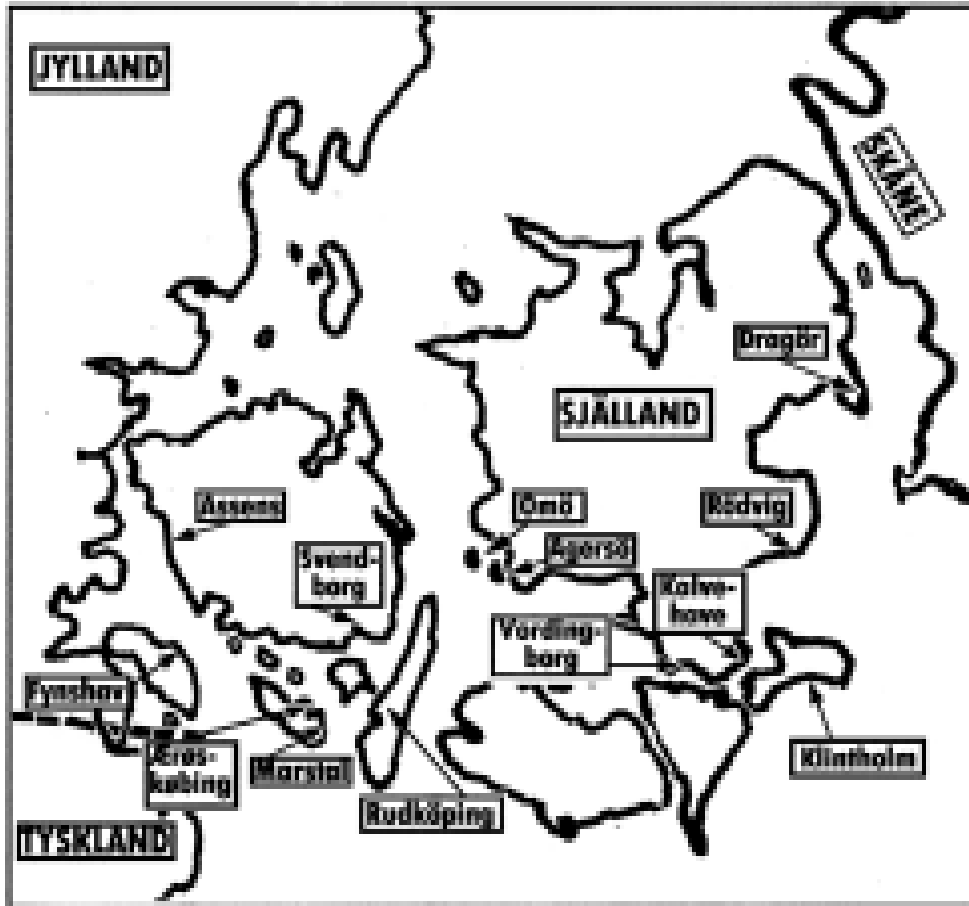
Ni som har det gamla köket ombeds kontrollera behållarna extra noga, speciellt vid fyllning, och vara uppmärksamma vid användning av köket. Om behållarna verkar 'murkna' bör hela köket bytas ut. Tyvärr passar de nya behållarna inte i de gamla köken och den gamla typen har utgått som reservdel.

Bilden nedan visar schematiskt hur de olika varianterna ser ut.

Jan-Olof Björk i 5837 Yvanna

Danska hamnar,

I våra sydliga nejder av landet finns ingen Stockholms skärgård eller Bohuslans skärgård att semestersegla i. Till Stockholms-området tar det en hel semester att segla. Bohuslän ligger i och för sig inom räckhåll liksom Blekinge, men för oss har det hittills blivit skärgården i väster, dvs Danmark. I förra numret berättade jag om semesterhamnar åt sydväst till Omö och Agersö vid Stora Bält och i

dagens nummer av ViggenBladet seglar vi vidare västerut.

Den turen kan gå norr om Lange-land, långsmal liksom Öland, och ta etappmål i

Rudköbing i stort sett på mitten av öns långa västsida.

Fin och ganska ny fritidsbåtshamn och inte särskilt långt till den lilla stans centrum. Ännu något närmare till centrum men i aningen sämre miljö får man

del 2

Från Omö och Agersö vid Själlands sydvästra hörn fortsätter vi i ner i öhavet söder om Fyn.

Inte bara det att korsvirkeshusen finns kvar.

De hålls i gott skick och det bor fortfarande folk i dem!

Det här är ett av praktexemplaren i Ærøsköbing. Huset har en närmast chockrosa (!) färg på putsen mellan korsvirkeshjälkarna.

*Foto:
MARIANN ARNELL*

om man väljer den s k Trafikhavnens södra bassäng som en del fritidsseglare gör om det är trångt i fritidshamnen.

Rudköbing är en av många danska städer där stora delar av centrum domineras av charmiga gamla korsvirkeshus i lysande färger och med stockrosor som växer rätt upp ur stenläggningen – ofta gammal kullersten. Alla handlingsmöjligheter finns förstås.

En inblåst dag i Rudköbing för en

del år sedan gjorde vi en bussutflykt tvärs över ön och besökte bl a en typisk turistanläggning med stor samling växter, akvarier, fåglar och insekter.

Från Rudköbing fortsätter vi till det som var den danska rederinäringens och skutseglingens centrum under många många år. Och ett centrum för skutsegling är det fortfarande:

Marstal på Ærø, ursprungsorten för bl a de klassiska Marstal-skonarna. Här

*Sjöfartsmuseet i Marstal får man inte missa. Här finns massor av intressanta saker att titta på, bl a den här bildens gårdsmiljö med båtar och skeppsutensilier.
Foto: MARIANN ARNELL*

handlar det om grunda vatten, och så gott som överallt i hela området norr om Ærø och upp till Fyn seglar man i prickade leder.

Hamnen i Marstal är en halvkilometerlång anläggning med inlopp från norr. Hela södra halvan har bryggor för fritidsbåtar och det är gott om dem. Norrut följer sen en del varvsanläggningar och längst i norr trafikhamn med färjeläge.

Också Marstal har en del av den danska korsvirkescharmen men det var kanske så att välbärgade skutredare och kaptener rev det äldsta och byggde nytt och dyrt under de rika åren.

Vad man inte ska missa om man kommer till Marstal – i synnerhet inte om man kommer på egen köl – är sjö-

fartsmuseet. En väldigt tilltalande och riklig samling av allt som har med sjöfart och båtar att göra och samtidigt ett bevis för hur stor betydelse Marstal-båtarna och Marstals befolkning hade för dansk sjöfart under främst senare delen av 1800-talet och tidiga 1900-talet.

Från Marstal fortsätter vi den lilla biten åt nordväst till

Ærösköbing, som var Marstals lokala konkurrent i fråga om sjöfart. Riktigt lika stor betydelse för näringen fick orten väl inte. Men på ett område slår Ærösköbing både Marstal och de flesta andra danska städer med dun-der och brak:

De museala gatorna med mer än sekelgamla korsvirkeshus. Små och

stora. Och riktigt pyttesmå. Alla med planteringar av stockrosor utanför. Alla fräscht målade som med starka akvarellfärger. Ofta sneda och med lutande väggar och tak som går i vågor. Och alla fortfarande bebodda.

En originell inrättning som kan vara värd ett besök är Flaskskeppsmuseet, som också ligger i ett korsvirkeshus. Har man aldrig förr lyckats se sig mätt på flaskskepp så lyckas man nog här.

Ærösköbing ligger mitt på norra sidan av Ærø och har också en modern och bra fritidshamn. Sen seglar vi västerut till

Fynshav på Als, en hamn som vi hamnade (!) i utan något starkare skäl än att den låg bra till som etappmål. Den ligger nästan ensam utan något samhälle eller någon service i omedelbar närhet, bara med ett färjeläge för färjan till Fyn som närmaste granne. Det var här vi mötte hamnkapten Edith – något efternamn framgår inte av betalkvittot. Hon kom och gav oss en svensk femkrona som hon för flera år sedan hade hittat vid färjeläget.

– Den har ni säkert mera glädje av, sa hon.

Och vi kände oss som väldigt exklusiva och långväga gäster.

Från Fynshav går vi norrut upp i sydliga början av Lilla Bält till

Assens, också en av Danmarks kända sjöfartsstäder. En lite större stad den här gången och en fritidsbåtshamn med 650 platser. Här finns det mesta man kan begära av service och en hel del att titta på i stan. I guideböckerna står om stans minsta byggnad, som är ”bara 18 takpannor bred”. Vor Frue Kirke och den danske sjöhjälten

Willemoes barndomshem är några av sevärdheterna.

Från Assens fortsatte vi en minnesvärd gång söder om Fyn till **Svendborg**, som är en annan av de gamla seglar- och skutstäderna. Minnesvärd segling eftersom vi den gången drabbades av ett våldsamt åskväder halvvägs mellan de båda städerna och fick nån timmes småtuff fight mot vädermakterna.

Vädret lättade lite och regnet avtog när vi gick för motor den sista biten in bland Svendborgs långa serie hamnanläggningar i sundet mellan Fyn och Thurø. Vi sökte oss in i den cirkelrunda lystbådehavnen och fann en typisk Viggen-plats – smal men naggande god. Sen var det gott att få upp bomtältet innan vräkregnet kom tillbaka.

I Svendborg är det båtar som gäller. Jättehamnen dominerar stan, och sommartid finns det mycket båt-anknutna aktiviteter som skutsegling och båtuthyrning om man nu inte kommer i egen båt.

Service, handlingsmöjligheter och restauranger finns förstås det mesta av. En riktigt bra Kina-restaurang hittade vi ett år.

Vidare hem mot Sverige kan vi gå samma väg som vi kom, söder om Själland. Eller norr om Själland via hamnar som jag berättade om i en artikel i vintras.

Sigurd Arnell i 1073 Aglaia II

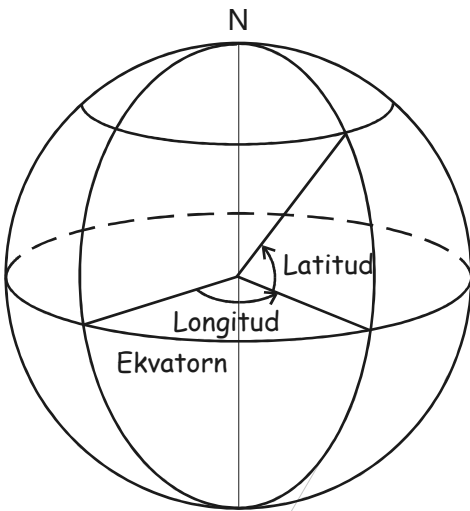
Livets mysterier III:

Alla paket har skriften 'Öppna här' någonstans på sig. Hur stor är chansen för att det skulle stå 'Öppna någon annanstans'?

Om sjökort

Sjökortet är seglarens motsvarighet till orienterarens karta. Det skiljer sig från kartan på två viktiga punkter; kartan visar bara sådant som syns, medan sjökortet mest visar sådant som inte syns. Dessutom har sjökortet endast latitud och longitud för positionsbestämning, medan kartan ofta har någon ytterligare form av rutnät för att underlätta positionsangivelser.

I lat/long-systemet är jorden indelad efter tänkta linjer mellan polerna, longituder eller meridianer, och cirklar parallella med ekvatorn, latituder.

Figur 1, Latitud och longitud

Se figur 1.

Longituderna räknas $0^\circ - 180^\circ$ östligt (E) och västligt (W) ifrån den så kallade nollmeridianen. Denna går genom observatoriet i Greenwich, sö-

der om London.

Latituderna räknas $0^\circ - 90^\circ$ nordligt (N) respektive sydligt (S) relativt ekvatorn. En grad är i sin tur indelad i 60 minuter (') och decimaldelar av minuter. En minut kan också delas i 60 sekunder (").

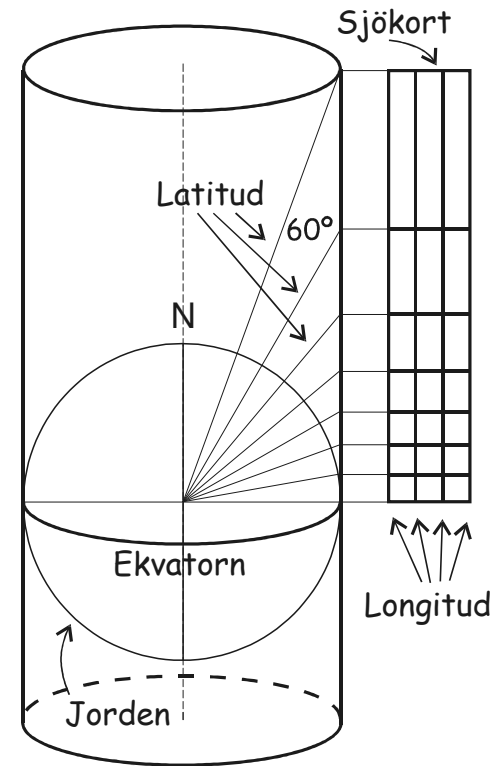
Eftersom avståndet mellan ekvatorn och endera polen är ca 10000 km och indelas i 90° grader om vardera $60'$ eller totalt $5400'$ motsvaras en minut av $10000 / 5400 = 1,8518\dots$ km. Häriifrån kommer begreppet 'distansminut'. I dag är distansminuten definierad till 1852 m och kallas även (sjö-)mil (M).

Eftersom jorden är klotformig, medan kartor och sjökort är plana måste dessa alltid vara bara en ungefärlig avbildning av verkligheten. Överföringen från den klotformiga jorden till den plana kartan kallas kartprojektion. Kartprojektioner finns det många, med olika användningsområden. Det finns ytriktiga, avståndsriktiga och vinkelriktiga projektioner. Min gamla 'Bartholmews Advanced Atlas of Modern Geography' tar upp 20 olika!

För sjökort används i huvudsak två projektioner: Mercators och Gauss. Båda är så kallade cylindriska projektioner, dvs. jordytan kan tänkas projicerad på en cylinder.

Mercators projektion utgår från en cylinder runt ekvatorn, parallell med jordaxeln, se fig. 2.

Konstruktionen ger som synes mycket förstörade dimensioner i nord-

Figur 2, Mercators projektion

sydlig riktning vid stora latituder, och är i princip oanvändbar över $70^\circ - 80^\circ$ latitud. Dess stora fördel är att den är vinkelriktig, dvs. alla meridianer är parallella och en kurslinje utlagd i kortet blir rak.

Gauss projektion, som används för avbildning av mindre områden, lägger cylindern vinkelrätt mot jordaxeln och tangerande /snuddande/ vid den meridian som går genom det intressanta området. Se fig. 3.

Projektionerna ger krökta meridianer och latitudlinjer. Vidare avtar avståndet mellan meridianerna mot polerna.

För små områden ger detta dock närmast försumbara fel.

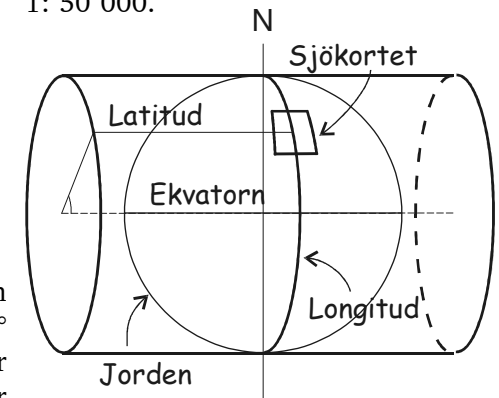
I Sverige ges alla sjökort, med ett par undantag, ut av Sjöfartsverket, vilket har ensamrätt på sjökortsutgivning, och också svarar för deras riktighet.

Sjökorten indelas i fyra grupper efter skala och täckning.

Översiktskort, med ensiffriga nummer och i liten skala. De används mest för planering.

Kustkort, med tvåsiffriga nummer och huvudsakligen i skala 1:200 000 eller 1:250 000.

Skärgårdskort, med tresiffriga nummer, är avsedda för användning inomskärs och mest utförda i skala 1: 50 000.

Figur 3, Gauss projektion

Specialkortet slutligen, har fyrsiffriga nummer, är utförda i skala 1:25000 eller större. De täcker särskilt komplexa områden och ger den största detaljrikedomen.

Numreringen är hierarkisk, så att översiktskort 9 innehåller kustkort 93, vilket i sin tur innehåller skärgårdskort 931 med specialkort 9312.